

TRACTATUS DE
PRAESCRIP-
TIONIBVS IOANNIS
FRANCISCI BALBI
TAVRINENSIS.

EIVSDEM REPËTITIO L. CEL-
SVS. D. DE VSVCAPIONIBVS.
Vnà cum multis additionibus,
perquàm necessarijs.

*Quàm emendatissimè nunc excusus: & necessario
revisim Indice auctus.*

Num. LX. cap. 2. num. LX.

COLONIAE AGRIPPINAE,
Apud Ioannem Gymnicum, sub Monocerote,
Anno M. D. LXXX.

AD EXCELLENTISSI-
MVM DIVVM QVE CARO-
LVM SABAVDIAE DVCEM
IX. AC PEDEMONTIVM
Principem &c.

IOANNIS FRANCISCI BALBI V. I. D.
Epistola in Tractatum Praescriptionum.

Ostea quàm superexcelsè diueq; Prin-
ceps tuo munere, tuiq; vtriusq; splen-
didissimi senatus communi consensu
& decreto, ad ordinariam iuris ciui-
lis vespertinam sedem, onus quidem
humeris meis lōgè impar, superioribus annis pro-
motus sum: æquum fore existimaui aliquam erga
te grati animi significationem ostēdere, aliquasq;
officij nobis crediti primitias nomini tuo offerre,
vt inde aliqua mihi & alijs prodiret vtilitas. Ad
quod me magnoperè excitauit innata tibi pruden-
tia, qui licet annum vigesimum quintum non attrin-
gas: tanta tamen est tibi in administranda Repub-
lica, regendisq; populis ingenij vis & perspicua-
cia, vt iam propè senex & canus videaris: vt de te
meritò illud poëticum dici possit:

Quid numeras annos? vixi maturior annis,

Acta senem faciunt: hac numeranda tibi.

Et illud: Caesaribus virtus contigit ante diem. In-
est enim tibi senectus, vt sapientissimus inquit Sa-
lomon Sapiētie 4. cap. non annorum numero com-
putata, sed sensu: Nam cani sunt sensus hominis,
Iustitiam verò, quam virtutum omnium reginam
esse constat, & sine qua imperia diutiùs consistere
non possunt, ita colis & obseruas, vt nihil nisi re-

TRACTATUS

PRAESCRIPTIONVM IOAN.

FRANCIS. BALBO AVTHORE, NUNC

recens emendatius, quàm antea, typis
excusus.

S V M M A R I A.

- 1 *Præscriptionum actio queritur tam in foro Canonico, quàm Cæsareo: & quàm sit huius præscriptionis materia utilis, & profunda, quamque diligentius animaduertenda, ex infinitis iuris partibus satis liquet.*
- 2 *Antiquitas non est negligenda sed veneranda: que in huius operis calce inseritur: præscriptionis materie commendatiua.*
- 3 *Honor debetur his, qui vltra aliorum scripta per eos ordinatè disposita & cumulata aliquid pertinenter vtiliterq; addere conati sunt.*
- 4 *Inuentis inuenta non obstant. Intellectus se habet ad iustar solis, qui oritur & occidit: vadit & redit: & nunquam moritur, sed suis vicibus occultatur.*
- 5 *Minori sæpè plus reuelatur quàm maiori, & quantò est maior tantò magis cupit edoceri.*
- 6 *Horatii sententia summo opere notanda ad studiosorum animositatem.*
- 7 *Poeticum quoddam inuitans ad placendum doctisq; bonisque: Summa quidem laus est, displicuisse malis.*
- 8 *Liber nullus tam malus reperitur, qui non ex parte aliqua proficit: inquit Plinius.*

P R O O E M I V M.

Præscriptionum materia quàm sit utilis, quamq; frequens & necessaria, quotidiana docet forensium causarum experientia, rerum magistra. Maxime cum in omnibus penè occurrentibus casibus, & in quavis actione, de præscriptione queratur: tam in foro Canonico; quàm Cæsareo: & non solum in prophanis, verùm etiam

Celfus. Diuiditur ista solennis l. in tres partes principales secundum Angel. & Imol. hic.

In prima ponitur reprehensio sententiæ antiquorum siue cuiusdam erroneæ opinionis.

In secunda ponitur ratio reprehensionis. In tertia ponitur extensio. Secunda est ibi, quia neque pro legato. Tertia est ibi, idem & in litis. Et hoc dicat in summa secundum Angel. & Imol. qui plenius summant quàm faciat Bartol. † Possidens tit. putatiuo iusto errore ductus vsucapit, secus si iniusto, reprobata sententiâ antiquorum non facientium differentiam inter iustum & iniustum errorem. Hoc dicit cum gl. Et iste intellectus est communis ab omnibus approbatus secundum Angel. Vel sic secundum Paul. de Cast. Titulus putatiuus non sufficit ad præscribendum etiam cum bona fide, si non subest iusta causa putandi. Si autem subest, tunc sufficit sicut si esset verus. Hoc dicat. Vel sic breuius, & tertio secundum Paul. Qui non habet tit. nec iustam causam credendi se habere, non potest vsucapere vel præscribere longo tempore. Priusquam veniam ad notabilia, apostillabo & declarabo text. ubi opus erit. In text. ibi, Celsus. lib. xxxiiij. ad Sabinum; dicit Angel. vide supra commu. diui. l. iij. in fin. Sed non reperio quod ille text. aliquid faciat. In text. ibi, & nihil referre. Subaudit Ang. scilicet, existimauerunt antiqui. sed melius absque subauditione iste infinitiuus refertur ad relatiuum cum verbo qui existimarent, prout duo præcedentiâ, & determinatur à verbo principali, ait. In text. ibi, quia neq; pro legato. Voluit dicere iure consultus, † quia non entis nõ sunt qualitates, l. eius qui in prouincia. & ibi not. supra sicert. pera. & latius dicam infra, ideo non potest esse vsucapio pro legato, ubi nullum legatum, &c. In text. ibi, si nulla donatio, &c. Subaudit Angel. neque ex aliqua causa probabili æstimetur donationem, dotem, vel legatum subesse, secundum veram opinionem, vt videbimus in gloss. In text. ibi, idem & in litis existimatione, & cæt. † quid sit hæc litis existimatio, declarat text. in l. eius rei. & in l. hæc si res. & in leg. si culpa. supra de rei vendit. & est